

SVENSK LÄRARETIDNING

ORGAN FÖR SVERIGES ALLMÄNNA FOLKSKOLLÄRAREFÖRENING.

Nr 20.

STOCKHOLM, 16 MAJ 1883.

2:a årg.

Prenumerationspris: Helt år 3 kr. 50 öre. Tre fjärdedels år 3 » Halft år 2 » Ett fjärdedels år 1 » 25 öre. Postarvodet är här inberäknadt.	Utgifningstid: hvarje onsdag. Annonsspris: 25 öre pr petitråd. Lösnummerpris: 10 öre.	Redaktör och ansvarig utgivare: EMIL HAMMARLUND. STOCKHOLM. Tryckt hos <i>Germandts Boktryckeri-Äktiebolag.</i>	Byrå: Östra Trädgårdsgatan 20. Redaktören träffas kl. 4—5 e. m. Postadress: Stockholm.	Prenumerationsställen: I landsorten: närmaste postanstalt. I Stockholm: de större tidningskon- toren samt hrr Palm & Stadlings bokhandel, Malmsteknadsgratan 40.
--	---	--	--	---

INNEHÅLL: Hvad vi behöfva. Af K. J. L. II. — Från södern. II. — Breffkort från utlandet. Af O. S. IX. — För dagen: För och emot. — Notiser. — Sveriges allmänna folkskollärareförening: Årsmeddelandet. — Från Lunds kretsforening. — Folkhögskolorna. — Utlandet: Notiser. — Breffläda. — Lediga tjänster m. m. — Annonser.

Hvad vi behöfva.

II.

Vi behöfva vidare en bättre lärarebildning. — »Sådan läraren är, sådan är skolan.» Den satsen torde väl erkännas för riktig, äfven om meningarna i många andra stycken vexla och förändras.

Någon skall kanske finna det mindre grannliga mot kamrater och den kär vi tillhöra, att vi folkskollärare påyrka högre lärarebildning. »Man bör icke smutsa i eget bo», säger man. Men — låtom oss icke bedraga hvarken andra eller oss sjelfva! Sanningen måste sägas, äfven om den, såsom icke så sällan händer, är svår att höra. Denna sanning lyder så:

Största delen af våra folkskollärarekandidater utgå från seminarierna, visserligen med en hel hop lexor instufvade i minnet, men med föga begrepp eller erfarenhet om det, som man kallar *hjärtats*, *karaktärens daning*, eller med ett ord *bildning* i detta begrepps såväl allmänna som enskilda bemärkelse. Icke desto mindre vilja dessa unga skollärare oftast bli ansedda såsom mycket kunniga och bildade män, och draga icke det minsta i betänkannde att anse sig fullmogna för att slå sig ned i lärostolen i ändamål att »bilda» och undervisa andra! Och det är just denna brist på verklig själfkänedom och denna tro på egenskaper, som icke finnas till, hvilka vi se oss tvungna att betrakta som de säkraste bevisen för den äkta bildningens frånvaro. Korteligen: den s. k. halfbildningens kännetecken framträda ty-

vär allt för talrikt äfven bland lärarekåren, d. v. s. äfven hos den samhällsklass, der icke ens spår af halfbildning borde få finnas till. Är *hel* och *äkt* bildning nödvändig för någon, så måste det just vara för läraren, denne må sitta i en professorsstol eller i en folkskolas tarfliga kateder. Men är nu den unge folkskolläraren själf skulden till denna brist på sann och grundlig bildning, hvars frånvaro tyvärr icke lär kunna bestridas?

Näppeligen. Lika säkert som det är en sanning, att sådan läraren är, sådan blir också hans skola, lika visst är det, att läraren är sådan, som den läroanstalt, vid hvilken han blifvit danad till lärare. Det är alltså hos folkskollärareseminarierna vi måste söka roten till den bristande lärare- och folkskolebildningen.

Vi vilja nu icke fästa oss vid sådana ledsamma förhållanden, som att åtskilliga elever vid en del af dessa seminarier erhålla godkända afgangsbetyg utan att ega knappast en tillstymmelse till de egenskaper, som man till och med *lagenligt* har rätt att fordra hos skolläraren. Sådana fall höra väl dess bättre till undantagen, men äfven om dessa undantag icke vore mer än ett enda, så är detta jemt ett för mycket. Det synes nog för mången vara vackert och humant handlad, att t. ex. seminarielärarne icke äro allt för stränga i sina fordringar eller alldeles stänga vägen för en mindre lyckligt utrustad yngling, hvilken begått det felet att kasta sig in på en bana, för hvilken han icke passar. Men man måste dock här tänka på *följderna* af en sådan slapphet, och dessa följder äro ofta af den beskaffenhet, att den eftertänksamme aldrig kan ursäktad den stundom skenbart vackra orsaken der- till. Vid den sanningen måste vi hålla fast: »För folkskolan och hennes lärjungar är endast det bästa godt nog.»

Men det var nu icke vid dessa undan-

tagsfall vi skulle stanna. Låtom oss skärskåda frågan i allmänhet!

Våra fleste folkskollärare hafva fått sin första daning inom samhällets torftigaste och fattigaste hem, der man oftast hittills icke känner ens de första bokstäfverna af hvad som tillhör en vårdad uppfostran. De lyckligare lottade hemmen tillåta icke gerna sina barn att ingå på en så törn- beströdd och försakelsefull bana som folkskollärarens.

Från dessa torftiga hem komma ynglingarne till folkskollärareseminarierna efter att hafva genomgått folkskolan i hemorten, der de dock endast varit i tillfälle att umgås med kamrater från enahanda hem som deras egna. Trots sin ålder behandlas dock den oerfarne seminarie-eleven som ett barn. Det är icke en själfständigt tänkande *man*, man danar; det är ett osjälfständigt *barn*. Också är det tyvärr just den manliga *karaktärsfastheten* med dithörande bestämdhet och stadga i vanor och åsigter, som vi mest sakna hos den unge folkskolläraren. Man synes vilja hafva honom att gå i fallstol hela sitt lif igenom, och — dock fordrar man, att han på samma gång skall vara andras ledare!

Lexläsningen slukar den mesta tiden vid seminarierna; *undervisningen* blir det hvita barnet, *uppfostran* det svarta. Icke sällan stå seminarie-eleverna under ordentlig polisuppsigt och bevakas i sina minsta handlingar lika noga som en misstänkt nihilist i Ryssland bevakas af polismän och gendarmer. Men hvarken lexläsning eller polisuppsigt dana några karaktärer. Ju mera seminarie-eleven kan isoleras från andra människor och den värld, som omger honom, desto bättre anser man det vara. Man synes hafva glömt berättelsen om fadern, som af pur ömhet om sin son instängde denne, tills han fyllt 20 år, men då också fann i samme son en fullkomlig — idiot.

Härtill kommer, att de fleste af dessa ynglingar under sin seminarietid sakna *det bildade hemmets välgörande inflytelser*. Fattigdomen förbjuder dem att inackordera sig åtminstone i hvad man kallar bättre hem. Det vanliga är, att seminarie-eleven hyrer sig ett litet rum, oftast hos någon fattigare hyresvärd och icke sällan tillsammans med en annan kamrat, hvilken är lika okunnig och oerfaren som han själf. I detta hem komma dessa ynglingar aldrig i beröring med andra än sina lika obildade kamrater och sitt ännu okunnigare värdfolk. I sina lärares hem hafva de måhända aldrig fått blicka in, utom möjligen på rektors expeditiönsrum, dit de inkallats, måhända för det de t. ex. en lördagsafton besökt teatern, en konsert eller annat bildande nöje.

Det är därför ingen öfverdrift, då vi påstå, att en stor del af de unga folkskollärarne lemna seminariet ungefär lika *uppföstrade* och lika *obildade*, som de der inträdde. Ty vi säga än en gång: blotta minneslexor och en mängd kunskaper i hufvudet är icke det samma som sann bildning eller uppföstran, huru nyttiga och nödiga de än äro såsom goda hjälpmedel för uppföstran.

Så förberedd träder den unge folkskolläraren ut i lifvet för att — uppföstra andra! Alla äro icke så lyckliga, att de komma i beröring med eller bli omhuldade af verkligt bildade personer. Många få sin verksamhetskrets förlagd någonstädes ute på landsbygden, der de kanske året igenom icke blifva i tillfälle att få se eller tala vid någon intelligent människa mer än pastor och inspektör en gång om året. Måhända finnas i orten s. k. ståndspersoner med ypperliga och intelligenta hem, men skillnaden mellan bildningen i dessa hem och den uppföstran, skolläraren själf erhållit, är alltför stor för att något intimare förhållande mellan dessa hem och lärarens hem skall blifva möjligt.

Men människan är ett «sällskapsdjur». Den unge skolläraren söker umgänge, der sådant står att erhålla, och då de bättre hemmen och de mera bildade sällskapskretsarne för honom äro stängda, löper han alltså fara att komma i beröring med personer, som på hans föga stadgade karaktär utöfva icke alltid det bästa inflytande. Inom sådana okunnigare umgängeskretsar löper den unge läraren dertill en annan fara: faran af att vilja spela rollen af en «lärdd herre», hvarigenom hans brist på verklig och gedigen bildning ännu mera blottas inför hans bättre uppföstrade samtida, och följden af såväl det ena som det andra varder den, att läraren och följaktligen äfven hans arbete, skolan, förlora den aktning och det anseende, som äro nödvändiga, om skolan skall åtnjuta en större omvårdnad från samhällets sida, än hvartill man är nödd och tvungen. De bättre hemmen sända sina barn till andra skolor, och den stackars folkskolan går miste om den helsosamma inflytelse, som samverkan med goda och bildade hem ovilkorligen medför.

Vi bedja nu få försäkra, att hvad vi

här yttrat icke äro tomma fantasifoster. Skildringen är en »bild ur verkligheten», kanske blott för mycket sammanträngd och för litet färglagd. Folkskolläraren behöfver större kunskaper och framför allt en bättre *uppföstran*, än den staten f. n. bekostar honom. Detta är hvad vi hafva påstått, och detta påstående äro vi redo att än ytterligare försvara. K. J. L.

Från södern.

(Bref till Svensk Läraretidning.)

II.

Neapel, 30 april 1883.

För att få besöka de offentliga folkskolorna här fordras ett särskildt skriftligt tillstånd af *il Sindaco* (borgmästaren). Ett dylikt tillståndsbref är rätt svårt att erhålla, men tack vare vår vänlige och välvillige konsul Clausen har jag fått en »permezzo», som lemna mig tillträde till samtliga skolorna.

Neapel är indeladt i 12 »Sezione», och i hvarje sådan finnes minst en folkskola, i många ända till 9 à 10. Af dessa äro likväl icke alla fullständiga, utan några hafva blott 1 à 2 klasser. Somliga ligga i byarne utanför staden, men tillhöra likväl någon af de 12 »Sezione».

Hvarje skola förestås af en direktör (i flickskolorna en direktris), som icke eger undervisningsskyldighet, utan endast skall öfvervaka skolan i sin helhet. En fullständig folkskola består af 4 ett-åriga klasser, och jag tror t. o. m. att, i händelse af behof, en femte klass kan bildas. Till hvarje skola hör ock en öfre och en nedre förberedande klass, der barn mottagas t. o. m. vid icke fyllda 4 års ålder.

Skolgången avslutas oftast vid 10—12 år, men äfven 14-åriga lärjungar finnas, sådana nämligen, hvilka börjat sin skolgång sent. För de barn, som äro af arbete hindrade att besöka skolorna på f. m. finnas aftonskolor, i hvilka undervisning meddelas kl. 6—8 på qvällen. Den dagliga undervisningen pågår från kl. 9 till kl. 2, med uppehåll för frukost m. m.

I folkskolorna här äro inskrifna 17,000 barn, och likväl synes det för främlingen, som finnes inga skolor, ty hoptals med barn ströfva tiggande hela dagen omkring på gatorna. Också klagade lärarne bittert deröfver, att myndigheterna icke tillämpade lagen om obligatorisk skolgång. Att tillämpa den torde emellertid hafva sina svårigheter, åtminstone i södra Italien, der folket icke varit vandt vid minsta ingrepp från vederbörandes sida, der rättsbegreppet är ganska dunkelt, och der lefnadskostnaderna äro ytterst små. Familjen bor bokstafven på gatan; der lagas maten, der arbetas, och der skötes toaletten. Ett slags rum utan fönster, endast med dörr, tjenar till nattlogi; de små barnen ha afkastat t. o. m. klädernas tvång, och de paltor, som betäcka de större, vålla ingen utgift. Litet mackaroni samt några grönsaker, och de äro lyckliga samt njuta lif-

vet i fullt mått. Naturen har utrustat dem med intelligens och kraft — hvad kunna de då fatta om nödvändigheten af skolgång? För sitt uppehälle behöfva de ej skola, och, som sagdt, deras medfödda intelligens och behag hindra dem från att blifva råa. Också säges det, att neapolitanaren med saknad tänker på den tiden, då det var mindre skatter, mindre skolgång och — mera mackaroni.

I Neapels skolor är religionsundervisningen obligatorisk, och äfven prester användas såsom lärare. Antalet barn, som undervisas af hvarje lärare, tyckes mig vara omkring 30, med undantag af de lägsta klasserna, der säkerligen barnantalet uppgick till 70. Flickorna undervisas i ritning antingen i flickskolorna eller ock i en särskild skola, i hvilken äfven meddelas undervisning i spetsknyppling. I gosskolorna undervisas i ritning, men framstegen syntes mig vara mycket små. I allmänhet är här samma förhållande som hemma, nämligen att flickorna äro mera utvecklade än gossarne, hvadan man äfven kan lära dem mera. Ett 10 års barn här är också mera utveckladt än ett vid samma ålder hemma.

Neapels skolor göra ett godt intryck, men stå dock efter dem i Rom. Likväl måste jag undantaga deklamation, hvare dessa barn äro särdeles skickliga. Deras liflighet och snabba uppfattningsgäfva äro dem härvid till stor nytta. I gosskolorna undervisas äfven på de lägre stadierna af män; likväl finnas undantagsvis blandade afdelningar.

I nästan hvarje större stad i Italien finnes en normalskola (*Scuola normale*), der lärare utbildas. Kursen är treårig med 2 förberedande klasser, således ialles 5 år. De, som ega erforderliga kunskaper, kunna utan att genomgå normalskolan få aflägga examen inför myndigheterna och erhålla sitt diplom.

Lärarlönerna vexla mellan 1,500 och 3,000 francs för 10 månaders oafbruten tjänstgöringsskyldighet i denna odrägliga hetta. Platserna äro icke ordinarie, utan kunna lärarne hvilken dag som helst af sättas. Vid sjukdomsfall uppbära de dock i regeln sin lön under de första 3 månaderna, men detta är ej i lag stadgadt, utan endast praxis. Pension finnes icke. I få ord sagdt: lärarepersonalen arbetar under mycket tryckta förhållanden, men hoppas på bättre tider, ty förslag till pension efter 20 års tjänstgöring är inlemnadt.

Men nu slut för denna gång. I en värme, som uppgår till + 35° i skuggan, känner man ej gerna någon lust att skriva långa bref. X.

Brefkort från utlandet.

(Till Svensk Läraretidning.)

IX.

Paris.

När barnen om morgonen anlända till skolan uppställa de sig vid en signalringning klassvis i *le préau*, hvarefter direktören (direktrisen) inträder, helsar dem